

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΠΟΙΗΤΩΝ

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΖΕΑΝ ΡΙΚΤΟΥΣ ΚΑΙ Ο ΣΠΙΤΟΝΟΙΚΟΚΥΡΗΣ ΤΟΥ

[Τι τράβηξε ένας μεγάλος ποιητής από την μέγαιρα θυρωρή του σπιτιού του]

ΙΑ τόν Γάλλο ποιητή Ζεάν Ρικτούς, πού έγραφε τούς θαυμασίους «Μονόλογους ενός Φτιγοῦ», ή Γαλλικές έφημερίδες δηγοῦνται, ἔξ ἀφορμῆς τού προσφάτου θανάτου του, διάφορα χαριτωμένα ἀνέκδοτα του. Ὁ Ζεάν Ρικτούς, ὅπως καί ὁ Βερολίαν, ὅπως καί τόσο λοιποὶ ποιηταί, ἠπῆρε σέ ὅλη του τή ζωή ἕνας ἀδιόρθωτος μπεῦ, ὁ ὁποῖος μέ μεγάλη δυσκολία κατάφερε νά τά βγάξῃ πέρα. Γι' αὐτό ἐργάζονταν πολὺ συχνά σέ προστιβές μέ τούς σπιτονοικοκυρούς του. Ἀκριβῶς σὺ μὲ τέτοιου εἴδους προστιβή ἀναφέρεται καί τὸ παρακάτω

της. Δὲν θὰ τέλειωνα ποτέ, ἀν ἤθελα νὰ σὰς ἀπαριθμῶ τὰ μαρτύρια πού μὰς κάνει. Τῆ νύχτα ἀρνείται πάντα ν' ἀνάψῃ τὸ γκάζι γιὰ ν' ἀνεῴξωμὲ τὰ ἔξη σκαλιὰ τῆς εἰσόδου, ἔτσι, πού κινδυνεύομε κάθε τόσο νὰ γκρεμισασκοῦμε, καί ὅταν σκουπίζει, δχι μόνον ἀνὲν βρέχει τὴ σκούπα τῆς καί σκάνει σύννεφα σκόνῃ, ἀλλὰ καί δὲν διακόπτει καθόλου τὸ σκούπισμά τῆς ὅταν περνοῦμε μπροστά τῆς. Ἀπειναντίας, σκάνει ἀκόμα περισσότερο σκόνῃ. Καί ὅταν μὰς φέρει τὰ γράμματά μας, δίνει μέ τῆ γραβιὰ τῆς ἕνα τόσο φοβερὸ χτύπημα στὴν πόρτα, ὥστε παγώνει τὸ αἷμα μας.

Ὁ νοικοκύρης ὅμως ἀδιαφόρησε τελείως γιὰ τὰ παράτονα τοῦ Ρικτούς καί τὸ παραγγέλλει ὅτι ἔπειτα ἀπὸ δύο μῆνες ἔπρεπε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ σπίτι.

Σημοφό! Τὸν Ἰούλιο ἀκριβῶς θάφευγε ὁ Ρικτούς γιὰ νὰ κἀνῃ στὸ Βέλγιο καί στὴν Ἑλβετία διαλέξεις, μέ τίς εἰσπράξεις τῶν ὁποίων ἐλπίζε νὰ μπαλῶσῃ τίς πὸ ἐπιεικοῦς ἀνάγκες του. Τὸ ἦταν ἀδύνατον λοιπὸν ν' ἀλλάξῃ σπίτι ἐκεῖνη τὴ ἐποχὴ.

Μόνῃ σωτηρία του ἦταν ὁ διηγῶρος, πὸν τὸ εἶχε φανεῖ τόσο καλὸς. Τὸν ζαναγράφε λοιπὸν καί τὸν ἐξέθετε τὴν κατάστασί του, παραιλῶντας τον νὰ μαλᾶξῃ τὴν οὐλοπῆτητα τοῦ νοικοκυρίου.

Νοικοκύρη τὸν Ρικτούς ἦταν κάποιος ἐπιτηδότης κτηρῶ Λεσκαμπῶ, ὁ ὁποῖος διατηροῦσε ἕνα ἵπποτο σπίτι κοντὰ στὸ περίφημο κωμικὸ «Φοὶλ - Μπρῆζερ».

—Κύριε Λεσκαμπῶ, τὸ εἶπε ὁ διηγῶρος, συγκαταθέτω ἀπὸ τίς ταλαιπωρίες τοῦ ποιητοῦ. Ξέρετε ὅτι ὁ ἀντιδικὸς μὰς ἔχει σχέσεις, προστιβῆτες ἰσχυροῦς...

—Αἶμο μέ νοιάζει! ἀπάντησε ἀπότομα ὁ νοικοκύρης. Πρὸ παντὸς μ' ἐνδιὰφέρει ἡ θυρωρὸς τοῦ σπιτιοῦ μου.

—Πρέπει ἀκόμα νὰ σὰς πῶ, ἐξακολούθησε ὁ διηγῶρος, ὅτι ὁ Ζ. Ζεάν Ρικτούς εἶνε ἕνας ποιητῆς μεγάλης ἡξίας, πολὺ γνωστός, καί ὁ ὁποῖος χάρει μεγάλης ἐκτιμῆσεως. Ἀΐζει νὰ τὸν φρεθοῦμε μέ κάποια ἐπιείκειαν...

Αὐτὴ τῆ φορά θύμωσε γιὰ τὰ καλὰ ὁ ἐπιτηδότης κ. Λεσκαμπῶ.

—Ἄς πάει νὰ εἶνε ὅ,τι θέλει αὐτοῦ ὁ Ζεάν Ρικτούς!... Πῆγε τον ὅτι δὲν μποροῦ νὰ κρατῶ στὸ σπίτι μου ἕναν ριμαδόρο!... Νὰ δεῖξω καλοσύνῃ σ' αὐτὸν τὸν μπεῦ; Μὰ, ἀγαπητὴ μου φίλε, δὲν ξέρετε λοιπὸν ὅτι τὸ ὑποκείμενο ἀπὸ ὑπᾶνε γυναικὲς στὸ σπίτι του;

Καταλυμμένη ὁ διηγῶρος, ἔσπευσε νὰ μεταδόσῃ καταλείπῶς στὸν ποιητὴ τὴν παραπάνω συνομιλία, ὁ ὁποῖος τοῦ ἀπάντησε ἀμέσως :

«Φίλατε κύριε, ὦ Ζεάν Ρικτούς!... Ὅλον μου τὸν καιρὸ τὸν διαθέτω στὴν ἐργασία... Ξέρετε ἄλλωστε πόσο ἡ φιλολογικὴ ἐργασία εἶνε δύσκολη, ἀχρήσιμη καί κομραστικὴ!...»

«Ὁποσὸ ἔπιτε, τώρα εἶνε ὅ,τι εἶνε. Ἐπρίφθη ὁ κύβος!...»

«Φίλατε κύριε, ὕγιαίνετε!...»

Ζεάν Ρικτούς

«Ἐτσι τελείωσε ἡ κομικὴ στὴν ἐπιφάνεια, ἀλλὰ καί τόσο θλιθερὴ αὐτὴ ἱστορία ἑνὸς ποιητοῦ, πὸν ἔγραφε, ἀνάμεσα σ' ἄλλα, καί τὸ περίφημο ποίημα «Αὐτὸς πὸν ζαναῖθε», στὸ ὁποῖο λέει γιὰ τὸν Χριστὸ, πὸν τὸν ὁραματίζεται μιά παγερὴ νύχτα τὸν Λεκειμβρίου, τὰ θαυμασία αὐτὰ λόγια, τὰ τόσο πονεμένα καί ἀνθρώπινα :

«Ἄ! ἰ πόσο ἄσπρη χλωμὸς!... Ἄ! ἰ πόσο ἄσπρη εἶσαι! Δὲν μοῦ λές, ἔχεις πάντα στὸ πλευρὸ ἐκεῖνη τὴν μαχαίρα!... Δὲν μοῦ λές, ματώων ἀκόμα ἡ πληγὴ σου... Καί τὰ χέρια σου... τὰ φταχὰ τὰ χέρια σου, τὰ τρυπημένα, ποῖός σου τὰ ξεκαρφώσε; Καί τὰ φταχὰ τὰ πόδια σου, τὰ γυμνὰ πάνω στὸ ὑγρὸ χῶμα, τὰ τρυπημένα τὰ πόδια σου ἀπὸ τὰ κερφί... ὦ! ἰ θὰ κρυστολογῆς, φταχέ μου...»

ΕΥΘΥΜΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ

Μετὰ τὸ τέλος τῆς παραστάσεως, ὁ συγγραφεὺς τοῦ δράματος, βλέποντας ἕνα γνωστὸ του νὰ σκουπίζει τὸ πρόσωπό του μέ τὸ μαντήλι του, τὸν ρωτᾶει :

—Ἐλατμας ;

—Ὁχι. Ἰδρωσα ! τοῦ ἀπαντᾶει ὁ ἄλλος.

Κάποτε ἕνας Ἰρλανδοῦς ρίχτηκε μέσα στὴ θάλασσα κα' ἔσωσε ἕναν Οὐαλλῶ, πὸν κινδύνειε νὰ πνιγῇ. Ὁ Οὐαλλῶς ἔδωσε τότε στὸν Ἰρλανδοῦ ἕνα σελλίνι. Ὁ Ἰρλανδοῦ τὸ πῆρε καί, νυτᾶζόντας μιά τὸ σελλίνι καί μιά τὸν Οὐαλλῶ, πὸν ἦταν ἀδύνατος καί ἄσχημος, ἔφυγε ψευθοῦζοντας :

—Μὰ τὴν ἀλήθεια, καί...πολλὰ μοῦ ἔδωσε!...

χαριτωμένο περιστατικὸ.
Στῆς 25 Μαΐου τοῦ 1911 ἕνας ἀνθρώπος δεῖλὸς καί ἀδέξιος παρουσιάζονταν ἐπὶ τὸ ὄνομα Γκαμπριέλ Ραντὸν στὸν ἐπιτηδότη τῆς ἐναντίας περιφερείας τοῦ Παρισιοῦ. Ὁ ἐπιτηδότης τοῦ ἀνακοίνωσε ὅτι εἶχε ὑποβληθεῖ ἐναντίον τοῦ ἀγογιῆ ἐξώσεως καί ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ μικρὸ διαμέρισμα στὴν ὁδὸν Λεζιὰ ἀριθ. 50, ὅπου κατοκοῦσε δέκα τρία χρόνια τώρα.

Μετὰ τὴν διαδικασία καί τὴν ἐναντίον του ἀπόφασιν, ὁ δεῖλὸς καί ἀδέξιος αὐτοῦ ἀνθρώπος πλησίασε τὸν διηγῶρο τοῦ νοικοκυρίου του καί ἀντιδικῶ καί αὐτοσυστηθικῶς : Ζεάν Ρικτούς...

Αὐτὸ ἦταν τὸ φιλολογικὸ ψευδῶνιμο, μέ τὸ ὁποῖον ὁ Γκαμπριέλ Ραντὸν δημοσίεειε ὅλα τὰ ἔργα του.

Ὁ διηγῶρος ἔπιχε ἀκριβῶς νὰ εἶνε ἕνας μεγάλος θαυμαστής τοῦ Ζεάν Ρικτούς καί γι' αὐτὸ, πρῶτῃ φορά στὴ ζωή του, ἀσθανόταν θλίβῃ, γιὰτὶ εἶχε κερδίσει τὸν δίκαι.

—Τοῦλάχιστον, εἶπε στὸν ποιητὴ, θὰ ἐπιχειρήσω νὰ μιλήσω γιὰ σὰς στὸν σπιτονοικοκύρη σας καί νὰ τοῦ πᾶρω κάποια μικρὰ παράτασι τῆς προστιβῆσεως τῆς ἐξώσεως... **

Ἡ ἱστορία τῆς ἐξώσεως αὐτῆς εἶνε πολὺ ἀπλή : Ὁ Ζεάν Ρικτούς εἶχε πείσει θύμα τῆς θυρωρῶ τοῦ σπιτιοῦ του (1), ἡ ὁποία ἤθελε νὰ τὸν διώξῃ γιὰ νὰ ἐγκαταστήσῃ στὸ διαμέρισμα τοῦ ποιητοῦ τὴν κόρη τῆς καί τὸν γαμπρὸ τῆς. Ἀρξίσε λοιπὸν νὰ περιτριγγυεῖ τὸν ἰδιοκτητὴ τοῦ σπιτιοῦ καί νὰ τὸν παρακαλῇ νὰ βγάλῃ τὸν ποιητὴ ἀπὸ τὸ διαμέρισμά του, γιὰ νὰ ἐγκατασταθῶν ἐκεῖ ἡ κόρη τῆς καί ὁ γαμπρὸς τῆς.

Ὁ σπιτονοικοκύρης, ἀνθρώπος πὸν ἤθελε νὰ τάχῃ πρὸ παντὸς καλὰ μέ τὴν θυρωρὸ τοῦ σπιτιοῦ του, τῆς ὑποσχέθηκε ὅτι θάκανε τὸ θέλημά τῆς.

Καί πραγματικῶς, βέβαιος ὅτι ἔτσι θὰ τὸν ἀνάγκαζε νὰ φύγῃ, ἔκανε ἐπανεπιλημμένους μέσα σ' ἕνα χρόνον στὸν Ρικτούς αἰτήσεις τοῦ ἐνοικίου. Στὴν ἀρχὴ τοῦ ἔκανε αἰτήσεις 60 φράγκων, τὴν ὁποία μέ χίλιες ὕψεις ἀναγκάστηκε νὰ δεχθῇ ὁ ποιητῆς, καί ὕστερα μιά δεύτερη αἰθεσι ἐκτοῦ φράγκων.

Αὐτὴν ὁμως δὲν ὑπέροσε νὰ τὴν δεχθῇ ὁ Ρικτούς. Εἶκοσι φράγκα, εἶπετα ἀπὸ ἄλλα ἔζηνητα, δὲν ἦταν μικρὸ ποσὸ γιὰ ἕναν ποιητὴ τὸ 1911. Πῆρε λοιπὸν τὴν πένα του καί μέ τὸ πᾶν καλλιγραφικὸ τοῦ γράψιμο ἔγραψε στὸν νοικοκύρη του τὰ ἔξης :

«Κύριε, πρὸ τῆς πρώτης σας ἐπιστολῆς μοῦ αὐδήσατε τὸ νοικί πὸν σὰς πληρώνω κατὰ ἔζηνητα φράγκα. Ἐτσι τὸ ἔτησι νοικί μου εἶνε ἀπὸ 400 φράγκα, 460. Τώρα πάλι τὸ αὐξάνετε κατὰ 20 φράγκα ἀκόμα καί τὸ κάνετε 480!...

«Δὲν μπορῶ, κύριε, νὰ σὰς πληρώσω μ' ἕνα τέτοιο ὄπερογκο νοικί. Καί δὲν μοῦ μένει, παρὰ νὰ παρατιθεῖ ἀπὸ τὴν τιμὴ νὰ κατοικῶ σὲ μιά τόσο ἀκριβὴ κατοικία. Γιατὶ μέ τῆς φόρας πὸν πᾶρε, ἀν μοῦ στείλετε ἕνα-δύο γράμμα ἀκόμα, ὁ Θεὸς ἔξει σὲ τί ζῆμ μοῦρε ν' ἀνεῳξέτε τὸ νοικί μου.

«Τρέμω καί μόνο πὸν τὸ συλλογιζομαι...»

«Δεχθεῖτε, κύριε, τὴν ἔκφρασι τῆς βαθύτατης μου ἐκτιμῆσεως, κλπ.»

Ὡστόσο, στὸ ὑστερόγραφο τῆς ἐπιστολῆς αὐτῆς, ὁ Ζεάν Ρικτούς, ὁ ὁποῖος ἤξερε ὅτι ὁ σπιτονοικοκύρης του, ὑποκινούμενος ἀπὸ τὴν θυρωρὸ, ἤθελε νὰ τὸν ἐξώσῃ, τῆς ἔδινε ἕνα καλὸ λούσιμο.

«Ὁφείλω νὰ σὰς πῶ, ἔγραφε ὁ Ρικτούς, ὅτι ἡ κ. Ντικετόν ἐκτελεῖ τὰ καθήκοντά τῆς μέ τὴν πιὸ ἀκατανόητῃ ἀπροθυμία. Ὅλοι οἱ νοικιαρῆδες τοῦ σπιτιοῦ σας τὴν μισοῦν. Χρόνια τώρα ὑποφέρουμε τίς κακιές τῆς καί τίς προστιβῆσις τῆς καί σὲ κάθε στιγμῇ, ὅταν τὴν ἀντικρῶμε κανεῖ, ἀναρωτιέται μὲ φόβὸ μήπως ὀρμήσει ἀπάνω του γιὰ νὰ τὸν δαγκώσῃ. Κανένας δὲν τῆς κούβεντιάζει στὸ σπίτι καί εἶνε πασιγνώστῃ σ' ὅλη τὴ γειτονιά γιὰ τὴ γρουσουζιά

(1) Ὅλες ἡ πολυκατοικίες στὸ Παρίσι, ὅπως καί στὴν Ἀθήνα τώρα, ἔχουν θυρωρὸ, γυναικῆ, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον.

Ὁ Ζεάν Ρικτούς